

GEMEENTEBESTUUR

De heer L. van den Beucken
Per e-mail: beucken.colbers@ziggo.nl

De heer M. Vervuurt
Per e-mail: marcvervuurt@gmail.com

De heer W. Janssen
Per e-mail: wrljanssen@gmail.com

De heer J. Spijksma
Per e-mail: spijksma62@gmail.com

uw kenmerk n.v.t.
uw brief d.d. 23-02-2024

ons kenmerk 152748
behandelaar F. Arts
telefoonnummer +31 77 3596491
e-mail f.arts@venlo.nl
collegebesluit d.d. 19-3-2024
bijlage(n) n.v.t.
datum **21 MAART 2024**

onderwerp Beantwoording art. 44 RvO vervolgvragen inzake verkopen grond van Californië BV aan eigen directeur

Geachte heer van den Beucken, Vervuurt, Janssen en Spijksma,

Naar aanleiding van uw brief d.d. 23 februari 2024 inzake verkopen grond van Californië BV aan eigen directeur, berichten wij u als volgt.

Op 09-02-2024 ontving de gemeenteraad Venlo uw antwoorden op de schriftelijke vragen van de fracties EENLokaal, D66 Venlo en Groenlinks Venlo. Na bestudering van uw antwoorden, enkele onduidelijkheden/onvolledigheden en verdere inlichtingen die ons ter ore zijn gekomen, hebben wij enkele vervolgvragen aan uw college. Wij delen deze vragen graag op in drie secties:

- *De casus omtrent Californië zelf, waarbij er mogelijk zelfverrijking van een voormalig bestuurder van Californië BV heeft plaatsgevonden;*
- *De totstandkoming en oplevering van het (vertrouwelijke) onderzoeksrapport naar deze casus;*
- *De lessen voor de toekomst die al dan niet getrokken moeten worden uit deze casus en haar afhandeling.*

De Casus Californië

Vraag 1

Kunt u ons informeren over de maximumbedragen tot welke zowel Californië BV, alsook Greenport BV (in)directe aandeelhouders moeten informeren, ofwel (in)directe aandeelhouders toestemming moeten verlenen alvorens over te gaan tot transactie? Is er in deze casus en bijbehorende transactie sprake geweest van een dergelijke informatie/verzoek tot verlenen van toestemming? Heeft de gemeente Venlo aan een dergelijke transactie toestemming verleend? Waarom wel/niet?

Antwoord vraag 1

De gemeente Venlo heeft geen rol gehad in deze grondtransactie. Wij benadrukken nogmaals dat de gemeente Venlo geen aandeelhouder is van Grondexploitatie maatschappij Californië BV (hierna: Californië BV). Wij zijn indirect aandeelhouder (via de lijn van de BV Ontwikkelbedrijf

Greenport Venlo (hierna: BV Ontwikkelbedrijf) en hebben daarmee een indirecte positie en geen bevoegdheid in het kader van deze grondtransactie. De gemeente Venlo heeft dus ook geen toestemming verleend voor de grondtransactie, en was daarvan vooraf niet op de hoogte. Wat de BV Ontwikkelbedrijf betreft, daar is in de statuten opgenomen dat toestemming van de aandeelhouders is vereist voor het geval de directie de vastgestelde uitgifteprijs met meer dan 10% wil verlagen, of wanneer er meerkosten of minderopbrengsten ontstaan van meer dan 10% van de in de begroting opgenomen kosten dan wel opbrengsten. In de statuten van Californië BV is een dergelijk vereiste voor toestemming niet opgenomen.

De totstandkoming en oplevering van het onderzoeksrapport

De grondcasus rondom Californië BV heeft geleid tot een vertrouwelijk rapport aan de hand van mr. Frans Stibbe van Ivy Advocaten. In de onderzoeksopdracht die voorafging aan dit rapport is als voorwaarde gesteld dat het eindrapport vertrouwelijk opgeleverd zou worden en indirecte aandeelhouders (waaronder de gemeente Venlo) alleen een rapport op hoofdlijnen zouden ontvangen, niet het gehele rapport (ook wel eindrapport).

Vraag 2

Wie heeft de onderzoeksopdracht voor dit onderzoek opgesteld, definitief goedgekeurd en vergund? Welke rol had de gemeente Venlo in dit traject?

Antwoord vraag 2

De onderzoeksopdracht is opgesteld door de externe Onderzoeker, naar aanleiding van de uitvraag die daarvoor door Californië BV is gedaan. De onderzoeksopdracht is goedgekeurd door Californië BV, vanuit haar rol als opdrachtgever voor het onderzoek.

Zoals ook in de voorgaande beantwoording gesteld: Californië BV is opdrachtgever voor het onderzoek. De gemeente heeft (net als de andere aandeelhouders in het Ontwikkelbedrijf) via de directie van het Ontwikkelbedrijf, kennis kunnen nemen van het concept onderzoeksplan en -protocol en hierop kunnen reageren.

Bij dagmail van 7 februari 2023 hebben wij de raad op de hoogte gesteld van het voorgenomen onderzoek door Californië BV, en bij dagmail van 14 maart 2023 van de start van het onderzoek.

Bronnen melden ons dat dat tussen 15 februari en 17 maart alle aandeelhouders (ook de indirecte aandeelhouders, inclusief de gemeente Venlo dus) de concept-onderzoeksopdracht niet alleen hebben kunnen inzien, maar ook in staat zijn gesteld om input en commentaar te leveren op de onderzoeksopdracht. In de beantwoording op de oorspronkelijke vragen naar deze casus bevestigt uw college dit:

-- "De gemeente heeft (net als de andere aandeelhouders in het Ontwikkelbedrijf) als indirect aandeelhouder en via de directie van het Ontwikkelbedrijf, kennis kunnen nemen van het concept onderzoeksplan en protocol en hierop kunnen reageren. Daarbij is afgewogen dat, met de door de (indirecte) aandeelhouders geplaatste opmerkingen bij het concept onderzoeksplan en protocol, de onderzoeksvragen zodanig geformuleerd zijn dat de informatie waar behoefte aan is, hiermee verkregen zal worden." -- (Antwoord vraag 4)

Vraag 3

Heeft de gemeente Venlo ook daadwerkelijk input geleverd op de concept-onderzoeksopdracht? Zo ja, wat voor commentaar is er geleverd? Wie heeft dit commentaar geleverd en onder wiens mandaat is dit teruggekoppeld naar de onderzoeker? Graag ontvangen we alle bijbehorende relevante correspondentie en documentatie op dit onderwerp, zoals oorspronkelijke verzoek tot

leveren van commentaar/input, concept-onderzoeksopdracht, input van mogelijk commentaar, enz.

Antwoord vraag 3

Ja, de directeur van de BV Ontwikkelbedrijf heeft het concept onderzoeksplan aan de aandeelhouders van de BV Ontwikkelbedrijf gestuurd met het verzoek daar met spoed op te reageren, waarop vanuit de gemeente Venlo (ambtelijk) is gereageerd op dat concept, waarbij is getoetst aan de eerdere aandeelhoudersinstructie waarover wij in november 2022 een besluit hebben genomen (zie beantwoording vraag 7). Er is overigens niet rechtstreeks richting de onderzoeker gereageerd; deze gaf aan dat het concept alleen naar de directe aandeelhouders zou gaan, en dat de indirecte aandeelhouders wel het onderzoeksplan konden ontvangen. De desbetreffende stukken (e-mails) waaruit deze reactie blijkt worden voor uw raad, onder oplegging van geheimhouding, ter inzage gelegd bij de griffie. Hierover wordt u separaat middels een Raadsinformatiebrief geïnformeerd.

In het antwoord op vraag 2, schrijft uw college:

“Wij hebben geen besluit genomen over de wijze waarop met de geheimhouding van het rapport dient te worden omgegaan, immers de gemeente Venlo is geen aandeelhouder in de BV Grondexploitatie maatschappij Californië (hierna te noemen: Californië BV).” (Antwoord vraag 2)

Dit oogt nogal strijdig met het door u gegeven antwoord op vraag 4 (zie vorige pagina): Als de gemeente Venlo de mogelijkheid heeft gehad om commentaar/input te geven op de concept-onderzoeksopdracht, moet zij ook in staat zijn geweest om commentaar/input te geven op de elementen van geheimhouding die al aanwezig waren in deze concept-onderzoeksopdracht. Het kan ook zijn dat er geen commentaar is geleverd; dan lijkt het college echter passief te hebben toegestaan dat de controlerende en kaderstellende rol van de raad ernstig beperkt werd en daar niet tegen opgetreden werd.

Vraag 4

Is de gemeente Venlo op enig moment direct in staat geweest om input/commentaar te geven op de uiteindelijke vertrouwelijkheid van het uit te voeren onderzoek en/of rapport? Zo ja, heeft de gemeente Venlo hier dan gebruik van gemaakt en op welke manier? Zo nee, waarom niet? Graag toelichting.

Antwoord vraag 4

Zie beantwoording vraag 3.

Ten aanzien van de vertrouwelijkheid merken wij – in algemene zin – het volgende op. Het is/was in het belang van de aandeelhouders dat een onderzoek plaatsvindt naar de casus en om dit onderzoek effectief te kunnen uitvoeren, dient een bepaalde mate van vertrouwelijkheid in acht te worden genomen. De onderzoeker – die op de lijst staat van bureaus die door de Ondernemingskamer worden ingeschakeld voor dit soort onderzoeken – stelt dit als een harde voorwaarde. Als deze informatie in de openbaarheid zou komen kan dit gevolgen hebben voor de bereidheid om aan het onderzoek (of in de toekomst aan dergelijke onderzoeken) medewerking te verlenen, en ook schendt dit mogelijk de privacy. Het is dan ook van belang hier uiterst zorgvuldig mee om te gaan. Het belang van de waarheidsvinding weegt in dit geval zwaarder dan het belang van openbaarmaking.

Uw college heeft de gemeenteraad geïnformeerd over de vertrouwelijke onderzoeksopdracht die uiteindelijk is vergund: zoals u in RIB 86 2023 stelt, hebben onderzoeksplan en onderzoeksprotocol, onder oplegging van geheimhouding, ter inzage gelegen voor de gemeenteraad tussen 30 juni 2023 tot en met 7 juli 2023. De opdracht tot het onderzoek is naar onze informatie vergund op 17 maart 2023 aan Ivy Advocaten.

Vraag 5

Kunt u ons vertellen waarom de strekking van deze onderzoeksopdracht alleen onder voorwaarde van vertrouwelijkheid mocht worden ingezien?

Antwoord vraag 5

Zie ook antwoord vraag 4. Over de uitvoering van het onderzoek bent u bij Raadsinformatiebrief nr. 86 in juni 2023 geïnformeerd, Oplegging van geheimhouding van de ter inzage gelegde stukken heeft plaatsgevonden gelet op vertrouwelijkheid in het kader van het lopende onderzoek en de in dat kader verstrekte informatie.

Vraag 6

Kunt u de bovenstaande tijdlijn bevestigen? Heeft uw college inderdaad de raad inzage gegeven in de onderzoeksopdracht, nadat deze opdracht al vergeven was?

Antwoord vraag 6

Ja deze tijdlijn klopt. Met de kanttekening dat wij bij dagmail van 7 februari 2023 de raad op de hoogte hebben gesteld van het voorgenomen onderzoek door Californië BV, en bij dagmail van 14 maart 2023 van de start van het onderzoek (zie ook beantwoording vraag 2).

Vraag 7

Als de gemeente Venlo inderdaad in staat is gesteld om commentaar/input te leveren op het concept onderzoeksplan en -protocol, waarom is de gemeenteraad dan pas geïnformeerd over het plan/protocol van dit onderzoek nadat de onderzoeksopdracht al was goedgekeurd?

Antwoord vraag 7

Wij benadrukken nogmaals dat de gemeente Venlo geen aandeelhouder is van Californië BV. Wij zijn indirect aandeelhouder (via de lijn van het Ontwikkelbedrijf) en hebben daarmee een indirecte positie. Californië BV is opdrachtgever van het onderzoek, niet de indirecte aandeelhouders. Overigens hebben wij het initiatief genomen om met de andere aandeelhouders van de BV Ontwikkelbedrijf een aandeelhoudersinstructie te geven aan de directeur Ontwikkelbedrijf, om als aandeelhouder aan de directeur van Californië BV kritische vragen te stellen over de transactie met de voormalige directeur. Deze aandeelhoudersinstructie is door de provincie Limburg mede namens de andere aandeelhouders van de BV Ontwikkelbedrijf uitgegaan bij brief van 29 november 2022, en aan de raad toegezonden bij dagmail van 2 december 2022.

Na oplevering van het rapport door Ivy Advocaten is er aanzienlijke ophef ontstaan ten aanzien van de vertrouwelijkheid van het eindrapport: door de opgelegde vertrouwelijkheid zijn alle relevante controlerende publieke organen (gemeenteraden en Provinciale Staten) niet in staat om hun controlerende functie goed uit te voeren.

In het antwoord op vraag 8 in de vorige set schriftelijke vragen, schrijft uw college:

“De gemeente Venlo heeft geen rapport ontvangen en eveneens geen inzage gehad in de conceptversie van het rapport van de heer Stibbe. De gemeente heeft daar dringend om verzocht, maar desondanks geen inzage verkregen, hoewel een vertegenwoordiger van de provincie en van Horst aan de Maas dat wel hebben gekregen.”

Vraag 8

Waarom is de gemeente Venlo akkoord gegaan met het niet mogen inzien van het concept- en/of eindrapport, op basis van de argumentatie dat “de gemeente Venlo niet in het rapport voorkwam” (geparafraseerd)? Heeft uw college er alles aan gedaan om alsnog te proberen (op zijn minst vertrouwelijke) inzage te krijgen in het volledige eindrapport van Ivy Advocaten? Kunt u dit onderbouwen met correspondentie/documentatie? Indien ja, graag inzage in deze correspondentie.

Antwoord vraag 8

De gemeente Venlo is hier niet mee akkoord gegaan, maar heeft desondanks geen inzage verkregen. Dit blijkt uit het verslag van het ambtelijke (aandeelhouders-)overleg en ambtelijke e-mailwisselingen. Deze stukken worden voor uw raad, onder oplegging van geheimhouding ter inzage gelegd bij de griffie. Hierover wordt u separaat met een Raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Vraag 9

Deelt u onze mening dat de controlerende en kaderstellende rollen van de volksvertegenwoordiging een zeer zwaarwegend belang heeft en ten alle koste en tijden zo goed mogelijk gewaarborgd moet worden?

Antwoord vraag 9

Ja, wij delen die mening.

Vraag 10

Bent u van mening dat uw college er in deze situatie alles aan heeft gedaan om de raad in staat te stellen niet alleen haar controlerende, maar ook kaderstellende rol in de totstandkoming van dit onderzoek te garanderen? Indien ja/nee, kunt u dit verder toelichten en/of onderbouwen?

Antwoord vraag 10

Wij hebben geen besluit genomen over de wijze waarop met de geheimhouding van het rapport dient te worden omgegaan, immers de gemeente Venlo is niet vertegenwoordigd in het bestuur van Californië BV en is geen aandeelhouder in Californië BV.

Wij hebben een indirecte positie in die zin dat de gemeente Venlo aandeelhouder is van één van de aandeelhouders (BV Ontwikkelbedrijf) van Californië BV. Vanuit die hoedanigheid hebben wij er op aangedrongen dat er een grondig onderzoek plaatsvindt naar de gang van zaken rond de transactie bij Californië BV. Maar de gemeente Venlo heeft dus geen positie of bevoegdheden in Californië BV zelf. Hierdoor kunnen wij de openbaarheid van het eindrapport niet afdwingen. Dit laat onverlet dat wij ons nog steeds inspannen om, via de lijn van de Provincie, alsnog over het volledige eindrapport te kunnen beschikken. Wij moeten daarbij opmerken dat privaatrechtelijke verhoudingen en -procedures in de gemeentelijke deelnemingen soms op gespannen voet staan met de openbaarmaking van informatie.

Lessen voor de toekomst

Deze aanleiding en afhandeling van deze casus verdient vooralsnog op geen enkele manier de schoonheidsprijs. Er hebben mogelijk malversaties plaatsgevonden onder het (in)directe oog van publieke overheden. In de publiek-private samenwerking uit deze casus konden overheden staken overheden indirect publiek geld in zakelijke constructies, waarna ze het desbetreffende geld en gerelateerde transacties niet of beperkt konden controleren.

Vraag 11

Kunnen (de)centrale overheden volgens uw college nog veilig deelnemen aan publiek-private samenwerkingen en gelijktijdig de kaderstellende en controlerende taken van de volksvertegenwoordiging afdoende borgen? Zo ja, bestaat er volgens uw college verschil tussen de wenselijkheid van het deelnemen van overheden aan publiek-private samenwerkingen als directe, of indirecte aandeelhouder en het bezitten van een minderheid/meerderheid van de aandelen?

Antwoord vraag 11

Ja, naar onze mening is dit mogelijk. De mate van noodzaak op controle/sturing en kaders is van meerdere factoren afhankelijk en dit is een afweging die per deelneming afzonderlijk, bij oprichting in het kader van inbreng en zeggenschap, dient te worden gemaakt. Als er sprake is van een meerderheidsbelang ligt het voor de hand dat er meer sturing kan worden gegeven. En ook dan is het een afweging hoeveel bewegingsruimte het bestuur (de directie) heeft ten opzichte van de aandeelhoudersvergadering teneinde slagvaardig te kunnen werken.

Er is een groot verschil tussen het zijn van 'direct' dan wel 'indirect' aandeelhouder. 'Indirect aandeelhouder' is geen begrip in de Nederlandse wetgeving. Ons Burgerlijk Wetboek kent alleen 'aandeelhouders', en die houden aandelen in een rechtspersoon. Dat zijn altijd 'directe' aandeelhouders. 'Indirect' aandeelhouder zijn is een omschrijving om duidelijk te maken dat ook partijen die op afstand staan van een rechtspersoon daar wel belang bij hebben omdat ze aandelen houden in een aandeelhouder van die rechtspersoon.

Vraag 12

Zijn er op dit moment nog andere publieke of zakelijke constructies waarin de gemeente directe of indirecte aandeelhouder is? Indien ja, graag een volledig overzicht.

Antwoord vraag 12

Ja, de gemeente Venlo neemt deel in diverse Samenwerkingsverbanden. Wij verwijzen u voor een volledig overzicht naar het [Dashboard samenwerking Venlo](#).

Ten aanzien van de Deelneming Greenport is daarnaast nog sprake van de volgende indirecte aandeelhoudersverbanden:

- BV Grondexploitatie maatschappij Californië (het belang van de BV Ontwikkelbedrijf in deze BV bedraagt 33%, en de gemeente Venlo is voor 27% aandeelhouder in BV Ontwikkelbedrijf)
- BV Etriplus (het belang van de BV Ontwikkelbedrijf in deze BV bedraagt 45%)
- BV WILG (het belang van de BV Ontwikkelbedrijf in deze BV bedraagt 25%)

Vraag 13

Deze casus in acht nemende, is de mening van uw college de grip en controle van de gemeente Venlo op wat er gebeurt binnen deze publiek-private samenwerkingen voldoende? Waarom wel/niet? Welke lessen kunnen we leren uit de casus Californië die we ook elders kunnen toepassen?

Antwoord vraag 13

Over het algemeen verlopen de deelnemingen van de gemeente in private rechtspersonen goed. In Californië BV heeft de gemeente géén deelneming en daardoor heeft de gemeente in die vennootschap geen grip op de gang van zaken. Dat neemt niet weg dat het van belang is om te proberen lessen te trekken uit de gang van zaken bij Californië BV en de positie van de gemeente in (indirecte) deelnemingen nader tegen het licht te houden. Wanneer er zoveel mogelijk informatie is verkregen, zou het goed zijn om te bezien hoe wij dat het beste samen met de raad kunnen doen. Immers, die lessen hangen samen met de kaderstellende rol van de raad. Wij willen daartoe in de loop van het jaar het initiatief nemen.

In zijn algemeenheid kunnen we stellen dat het noodzakelijk is dat bestuursorganen van private rechtspersonen hun verantwoordelijkheid nemen op de momenten waarop dat hun rol is. Als zij daarin tekort schieten, kan dat tot grote problemen leiden.

Vraag 14

Het vertrouwen in deze specifieke samenwerking is door deze affaire en het gebrek aan transparantie over het verloop ervan ernstig geschaad. Ziet het college noodzaak om deze publiek-private samenwerking op korte of middellange termijn te beëindigen? Zo ja, onder welke voorwaarden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 14

De gemeente Venlo heeft geen publiek-private samenwerking met Californië BV, en kan die dus ook niet beëindigen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

de burgemeester

Antoin Scholten

